ЕЩИЙ №55 29 НОЕМВ 1831

АЛБИНА РОМѫНѣСКѪ

ГАЗЕТѪ АДМИНИСТРАТИВѪ ШИ ПОЛИТИКѪ ЛИТЕРАЛѪ

НОВИТАЛЕ ДИНАФАРѪ

РОСІА

Васȣл нȣмит Николай I ꙟтѫрзіиндȣсе де фортȣнѪ ꙟн голфȣл Финландій, аȣ ꙟтрат ла Кронстад ꙟн 2 ноемріе, дȣпѪ ѡ плȣтире фоарте примеждȣитоаре де патрȣ зиле. Ачест вас аȣ сȣит адȣбази Нѐва, трас фіинд де доѫ марй пироскафȣрй. Ȣн попор ненȣмѫрат се адȣнасе пе малȣл Нѐвей, кѫт ши пе пȣнтѣ лȣй Исáк, ши тоате привириле ера цѫнтите асȣпра челор трій стѫлпче ȣріеше де Гранит, дин каре ачѣ май маре аре се фіе вáсис монȣментȣлȣй Ꙟмпѫратȣлȣй Алексанрȣ, ши есте де 23 палме, акѫріа поварѫ есте песте ȣн миліон де фȣнцй, адекѫ май мȣлт декѫт тот Овелискȣл дин пѣца Сф: Петрȣ дела Рома.

ТȢРЧІА

Скріȣ дела Константинополе дин 30 окт: ȣрмѫтоариле: Карета де парадѫ кȣ 8 телегарй, дин челе май бȣне хергелій а Росій, прекȣм ши хамȣриле де марокин (піеле) рошіе, кȣсȣте кȣ аȣр, ꙟмпреȣнѫ кȣ алте дарȣрй, де М. са Ꙟмпѫратȣл Николай хѫрѫзите М. сале Сȣлтанȣлȣй Махмȣд, аȣ сосит ꙟн 14 септемврі ла Константинополе, сȣпт пȣртарѣ де грижe а Д. Чермолоф, дрегѫтор дин комисіа кȣрцій. Фрȣмȣсѣца ачестор лȣкрȣрй аȣ цѫнтит мирарѣ Тȣрчилор. М. са Сȣлтанȣл дрепт семн а мȣлцѫмирей сале аȣ хѫрѫзит Д. Чермолоф ѡ преціоасѫ табатіерѫ.

Ѥкстрактȣл ȣней скрисорй дела Александріа ꙟн Ѥгипет дин 10 окт: Фоарте де пріинцѫ лѫмй есте а вѫ ꙟнщіинца, кѫ Холера де тот аȣ ꙟнчетат атѫт аиче, кѫт ши ꙟн Кáиро, кѫ де ѡ лȣнѫ ниме нȣ саȣ май лоȣвит, нȣмай кȣрмарѣ негоцȣлȣй ши май алес а нȣмѫрѫтоарей ни адȣче аминте деспре непріинчоаса епидеміей визитѫ. Ѥкспедиціа милитѫрѣскѫ, карѣ вице-краюл ѡ гѫтеще асȣпра Сирій, цѫнтеще акȣма пȣблика лȣаре аминте; лȣкрѫриле ȣрмѣзѫ ши ноаптѣ, батерій де кѫмп, ачеле де четѫцй, бомбе, ракетȣрй конгревиче (вез ал. р. Но 48. áн 1830) саȣ ꙟмбѫркат ши доѫ регементе де инфантеріе. Алте регментȣрй де инфантеріе аȣ плекат де ла Каиро ла Іафа, трекѫнд пин пȣстіюл нȣмит Ѥл-ариш; кȣ нѫдежде, кѫ ꙟ Іафа вор афа марй вистерій.

Тоатѫ арміа менитѫ асȣпра Сирій ва фи де 20 мій оаменй, сȣпт команда лȣй Ибраим-Паша. Аичй аȣ а се ашеза карантине дȣпѫ система ачелор дин Ѥвропа, ши вице-краюл аȣ пофтит пе консȣлій стрѫиній ай фи де ацȣторіꙋ ꙟнтрȣ алкѫтȣирѣ лор, ꙟнкрединцѫндȣле тоатѫ дирекціа ачестей карантине. Рѫвѫрсарѣ апелор Нилȣлȣй аȣ фост ꙟн анȣл ачеста фоарте пріитоаре, ꙟнкѫт Ѥгипетȣл поате нѫдѫждȣй ꙟн анȣл вііторіꙋ ѡ сѫчире мѫноасѫ, дѣкѫ нȣмай спре лȣкрарѣ пѫмѫнтȣлȣй сар гѫси браце ꙟндестȣле.

ФРАНЦІА

Ꙟн Сесіа Камерій депȣтацилор дин 4 ноем: саȣ трактарисит деспре пропȣнерѣ май наинте ȣрматѫ, де а се дисцѫра (сȣргȣнй) пе тот дѣȣна фамиліа краю-

www.dacoromanica.ro

лȣй Карл ал 10 ле. Д. Мартигнѣк аȣ рестит ȣн кȣвжнт енергикос ꙟмпротива ачестей хотържрй, каре кȣвжнт саȣ аскȣлтат кȣ маре мȣлцѫмире.

Милитарій гвардій Націонале аȣ дат ѡ маре фестъ, ла каре ера фацъ фіȣл краюлȣй, министрій ши тоате персоанеле ꙟсемнате.

Гȣвернȣл аȣ хотържт а скимба гарнизонȣл де Алџир, ши съ паре, къ тоате трȣпеле ноастре афлътоаре ꙟн Африка, се вор скимба де кътръ региментȣриле, че вор плека фъръ прецет дин Франціа. Дин ачѣста се аштѣптъ челе май ферічите испрѣвй.

ПРȢСІА

Газета де Берлин дин 7 ноемв: кȣпринде ѹрмътоаре: дофторѣскъ сфътȣире а славитȣлȣй дофтор Хȣфеланд: Кътръ ѹбиций мієй кончетъцѣнй! Кȣ симцирѣ ȣней аджнчй мȣлцѫмирй кътръ проніе кȣноацем ꙟн политіа ноастръ слъбирѣ ꙟнфрикошатей епидемій, карѣ аȣ адȣс инимилор ноастре ѡ маре ѹшȣраре. Дар десе орй инима де примеждіе скъпатъ, збоаръ, ѹйтъ примеждіа трекȣтъ ши паза не трепȣинчоасъ. ꙟн май мȣлте локȣрй ам вѫзȣт къ епидеміа слъбисе, ши оаменій ꙟнчепжнд а віецȣи кȣ нержндȣалъ, ѣа ѣар саȣ ꙟнтърит. Асеменѣ саȣ адеверит ꙟн зилиле ачесте де пе ѹрмъ къ ȣній нȣмай дин непъзирѣ діетей, саȣ ловит де епидеміе. Дрепт ачеа къ рог ка пжнъ кжнд ва фи епидеміа ꙟн политіа ноастръ, съ ꙟнтрепȣинцаций ачесте феритоаре мижлоаче: Мъсȣръ ꙟн мжнкаре ши бѫѹтȣръ, цжнерѣ калдъ а трȣпȣлȣй, ши май вжртос а пжнтечелȣй ши а пичоарелор. (Искълит) Хȣфеланд.

МАРѢ БРИТАНІЕ

Репрезентанцій челор чинчй марй пȣтерй аȣ авȣт ла 30 окт: ѡ конференціе ꙟн департаментȣл причинилор стръине, карѣ аȣ цжнȣт патрȣ чѣсȣрй.

Кȣріерȣл де Бристол ꙟнщіинцазъ: Ȣній дин лъкȣиторій де Бристол саȣ адресȣит кътръ Окжрмȣире, ка ачѣста съ черчетезе прин ѡ комісіе, тȣлбȣръриле де кȣржнд ꙟн тжмплате, ши съ се џюдече де ȣн трибȣнал екстраординар; дар министрій нȣ се ȣнеск а ꙟмвой черерѣ ачѣста, фіинд къ Сир Ветерел (пентрȣ кариле саȣ фост фъкȣт тȣлбȣрарѣ) есте лецюитȣл џȣдекъторю тȣтȣрор ꙟнтжмплърилор де ачест фелю ꙟн политіе.

Окжрмȣирѣ привеще кȣ неплъчере асȣпра ачестей небȣнирй. Мȣлцй дин лъкȣиторй нȣ воеск ничй ꙟнтрȣн кип а ацѫта пъстрарѣ линищей опщещй, дакъ ꙟнтърътторій неоржндȣелилор сар џȣдека де Сир Ветерел.

Ла Ливерпол саȣ принс декȣржнд ȣнȣл дин чій май ꙟнтжй ꙟнтърътторій а тȣлбȣрърилор ѹрмате ꙟн Бристол. Се креде, кȣм къ акȣм се афлъ ꙟн Ливерпол ȣн ꙟнсемнат нȣмър де Оаменй, карій ар фи ꙟмпреȣнъ лȣкрат ла тȣлбȣръриле дин Бристол, ши карій кȣ недеждѣ, де а скъпа ла Америка, аȣ фȣџит ꙟн ачест де пе ѹрмъ Ораш.

Васȣл нȣмит Тиріан адȣче ꙟнщіинцаре, къ гȣбернаторȣл де Бахамас (*) сар фи афлжнд ꙟн ръзбою дискис кȣ адȣнарѣ леџе-дътътоаре. Ачѣста ꙟмвиновъцеще пре гȣбернаторȣл, къ ел ръѹ ар фи ꙟнтреȣинцжнд дрегъторіа са, ши аȣ тримес краюлȣй ѡ петиціе (жалобъ) прин карѣ роагъ а се скоате гȣбернаторȣл дин дрегъторіа са; ѣар ачеста ꙟмпȣтъ адȣнърей непаза леџелор дате де Англіа, спре ꙟндрептарѣ стърей робилор.

ꙟнтре факторіа (кантора де негоцй) Енглезъ дин Кантон ши гȣвернȣл Хинез де аколо не пъчюирѣ пжнъ ла атжта аȣ аџюнс, ꙟнкжт дрегъторій факторій аȣ слобозит компанией ѡ ꙟнщіинцаре, ка непȣтжндȣсе ꙟнтокмй ръȣл ачеста, тот негоцȣл ꙟнтре Британіа ши Хина се ꙟнчетизе де ла 1 авгȣст. Кȣвинтеле ачестіа сжнт ѹрмътоариле: Ȣн негȣцитор Хинез нȣмит Вȣ-кай фȣ де чіаланцй негȣциторй пжржт, къ сар афла ꙟнпродоситоаре соціетате кȣ Крещиній, ачеста фȣ ꙟнкис, кинȣит ши сȣрȣнит ла еле, ȣнде писте пȣцжн аȣ мȣрит ꙟн ꙟнкисоаре. Дин партѣ Енглезилор аȣ ѹрмат пъи атȣнчій тъчере. Ла 30 април, де одатъ аȣ венит Фȣюн ши Хопо (чій ꙟнтжй дрегъторй ꙟн липса гȣбернаторȣлȣй дин Кантон), ꙟнсоцицй де ѡ мȣлциме де Оаменй ꙟнармацй, ла 7 чѣсȣрй диминѣцъ ꙟн факторіе. Слȣжиле Хинезе аȣ фȣџит ꙟнспъймжнтацй. ꙟндатъ че аȣ ꙟнтрат Фȣ-юн ꙟн Сала че маре, аȣ порончит, съ се іе перделиле де ла Кадрȣл кȣ каре ера ꙟнподобитъ Сала, ши саȣ пȣс џос кȣ доспȣ спре кипȣл краюлȣй Англій Георг VI ле., кȣ скопос де ал дефъима, ꙟнтжюл Драгоман саȣ пȣс ꙟн фіеръ ꙟн Сала компаніей, ши саȣ дат поронкъ де ал оморж. Порциле факторій., каре даȣ спре ржȣ саȣ спарт, зидȣриле саȣ дърмат, ши помій саȣ скос дин ръдъчинъ. Д. Марвик, пропріетарюл оспътъріей Енглезе, кареле пе аколо трекѣ, фȣ Окжржт де Фȣ-юн, кареле кȣ мжніе зичѣ, къ ва скріе ꙟмпъратȣлȣй, къ дѣкъ Енглезій нȣ се вор пȣрта май бине, съ се алȣнџе тоцй дин Хина.

Скрисорй партикȣларе дела Кантон зик, къ попорȣл Хинез ничй де кȣм нȣ саȣ ȣнит кȣ окжрмȣирѣ, ши къ ачѣста фъръ кȣ вжнт аȣ фъкȣт ачесте. Дрегъто-

(*) Инсȣле ꙟн нȣмър де 700. ла индііле апȣсане авжнд 257 миле квадрате кȣ 17,000 лъкȣиторй. Енглезій аȣ лȣато де ла Спаніолй, гȣвернȣл есте репрезентатив ка ла М: Британіе,

www.dacoromanica.ro

рїй енглезй се афла атѹнче ꙟн Макао, де ѹнде аѹ словозит пѹбликаціе пентрѹ ꙟнчетарѣ негоцѹлѹй де ла 1 авгѹст, ꙟн времѣ ачестор ꙟнтꙟмплъри нѹ ера ничй ѹн вас енглез ꙟн Кантон, ничй се аџепта атѹнчй вре ѹнѹл. Негѹціторій дин Кантон аѹ дат аџюторй компаніей Ост-индиче, ши поате ачѣста ар причинѹй прифачерѣ негоцѹлѹй енглез кѹ Хина, ꙟнкѫт сар да енглезилор о микъ инсѹлъ, ка съ поатъ ашеза а коло о колоніе.

ꙟн Англіа саѹ дат де кѹржнд о ноꙋ пробъ деспре гибачіа кълърецилор ши репеџюнѣ каилор. Д. Осбалдстон аѹ пѹс ръмъшаг, къ ꙟн 10 чѣсѹрй дерꙋжнд ва кълъторй къларе 200 миле енглезе, (48 миле саѹ чѣсѹрй), ши спре а тѹтѹрор мирарѣ, ел аѹ ꙟмплинит сарчина са ꙟн 8 чѣсѹрй 42 минѹте, кѹ тоате къ плоа фоарте. ꙟн кѹрсѹл ачеста ел аѹ ꙟнкълекат 50 де кай, ши аѹ кꙟштигат ѹн ръмъшаг де 2,000 Галбинй.

БЕЛЏІА

Индепендентѹл скріе де ла Брѹксела дин 3 ноем. ѹрмътоарилe: Жѹрналѹриле ворбеск де венирѣ ѹнѹй нѹо протокол, ꙟнкрединцазъ, къ ачел протокол ар фи кѹпринзꙟнд ръспѹнсѹл конференцій кътръ краюл Оландій, каре сар фи кѹпринзꙟнд ꙟнтрѹ ачесте:

Къ ачеле чинчй пѹтерй нѹс ла ꙟндоалъ де ꙟнсѹшимѣ лѹй де край индепендент, ши ка ѹнѹл ка ачеста де плин слобод есте а фаче ръзбою дѹпъ плак, ꙟнсъ ꙟн алор ꙟнсѹшиме де асемене край ꙟндепенденцй, ши пентрѹ интересѹл еѹропій, ачій чинчй принцй Сѹверанй, репрезентѹнцй ла конференціа де Лондра, ꙟшй пъстрѣзъ дритѹл а фаче ръзбою краюлѹй Гилом, декъ ачеста де нѹо ар ꙟнчепе ощириле.

Къ де присос ар фй, ка краюл Гилом съ май тримаꙋъ пленипотенцй ꙟнсърчинацй а трактарисй артикѹлиле, фіинд къ тоатъ трактарисирѣ саѹ ꙟнкіет, ши къ астъз съ нѹ чере алта, декꙋт нѹмай примирѣ кѹратъ ачелор 24 артикѹле ши кѹноащинца краюлѹй Белџій дин партѣ краюлѹй Оландій, каре кѹноащинцъ саѹ ꙟнкизешлѹит де челе чинчй пѹтерй.

ГРЕЧІА

Скрисориле дела Корфѹс дин 14 окт: ꙟнкрединцазъ, къ Аполон (газетъ, че сѹ типъреще ꙟн ачѣ политіс) ар фи ꙟнщіинцꙟнд, къ новиталиле ѹчидерей контелѹй Каподистріас авѣ аѹ сосит ла Идра, ꙟндатъ аѹ ши ꙟнчетат тоатъ опозиціа (ꙟмпротивирѣ) ꙟн кондра гѹвернѹлѹй. Принцѹл Маврокордато ши Томбази, ѹнѹл дин фрѹнташій инсѹлей ачіа, сар фи дѹс ла Наполи, спре а ꙟнщіинца пе провизорѹл гѹверн, къ Идра ши челелалте инсѹле Архипелагѹлѹй вор кѹноаще кѹ Гречій де пе ѹскат, хотържриле віиторюлѹй конгрес націонал, ши се вор сѹпѹне леџилор лѹй.

Асѹпра Катастрофій контелѹй Каподистріас фоиле пѹбличе ѹрмѣзъ а да фелюрите ꙟнщіинцърй, о скрисоарѣ дела Џинѣвра ꙟн Свіцера кѹпринде ѹрмътоареле: ꙟн ачест кип аѹ мѹрит ꙟн вꙟрстъ де 55 аній, ачела кареле се кѹвинѣ а фи нѹмит ꙟнцер скѹтитор ал Гречій, ши кариле фъръ ꙟндоалъ аѹ фост ѹнѹл дин чій май марй оаменй а епохей ноастре. Ел аѹ кꙋзѹт пе пъмꙟнтѹл сфинцит ꙟн біна Бисеричей, ѹнде ла 20 генаріе 1828 се ꙟмфъцошасе ла венирѣ са ꙟн Гречіа. Атѹнче ел саѹ фост примит кѹ тедѣѹм ши проаспете кѹнѹнй де оливе ши де дафин. Драгостѣ чѣ кѹратъ, ꙟнкредерѣ ши кѹноащинца націй наѹ пѹтѹт ал апъра де тѹрбарѣ привилегіецилор, капитанилор ши клефтелор, ръѹтатѣ лор лаѹ аџюнс, ка а ѹней фіаръ веніноасъ. Мѹлцй сꙟнт, карій дефъимѣзъ администраціа лѹй Каподистріас, ниме ꙟнсъ наѹ пѹтѹт съй ꙟмпѹте чева асѹпра характирѹлѹй сеѹ, кариле аѹ фост евгеніс, кѹрат, неꙟнтересат, ши плин де ентѹсіасм пентрѹ слобозеніа ши феричирѣ патріей сале.

Ел лаѹ хързит тоатъ а са віацъ, сънътатѣ ши линирѣ са, прекѹм ши тоатъ аса авере. Дела анѹл 1821 ел наѹ кѹцетат алта, фъръ нѹмай слобозирѣ Гречій, зіоа ши ноаптѣ ачеста аѹ фост скопосѹл ши нѣдеждѣ са. Май наинте ꙟнкъ ел се лепъдасе де стрълѹчитѹл сеѹ пост (диригъторіе) ꙟн Росіа, нефіинд ачеста потривит кѹ доринцилe сале пентрѹ Гречіа.

Дѹпъ ачесте, невъгꙟнд ꙟн самъ а са несънътате, ел аѹ пърѫсит о линишитъ віацъ дела Џенѣвра. Нимик наѹ пѹтѹт ал цꙟне депъртат де патріа са, пентрѹ ел аѹ алергат дела о капиталъ а Еѹропій ла алта, ла Берлин, С. Петерсбѹрг, Лондра ши Парис. Сосинд ꙟн Гречіа, ел нѹ се ꙟнгреѹѣ ничй де остенѣлъ, ничй де трезвіа нопцилор, ничй ꙟнтъриле, авꙟнд ꙟнкрединцаре, къ нѹмай ел ка ѹн грек ꙟнтрѹ легътѹриле сале кѹ пѹтериле челе марй а Еѹропій ар фи пѹтꙟнд ꙟнчепе ши а сигѹрипси реџенераціа (де нѹо нащерѣ) политикъ а Гречией. Скопосѹл сеѹ аѹ фост а организа цара, ши а статорничи рꙟндѹѣла пънъ ла ачѣ де съвꙟршит а са регѹларисире де кѹрциле аліате. Ел ꙟмпинѣ ачѣстъ сарчинъ кѹ маре гибачіе, ши кѣр ка кѹ пѹтерй екстраординаре бирѹа опинтелиле дѹшмънещй а клефтилор ши а стрꙟнилор авентѹріерй, кꙟнд ѹчигъторій лаѹ адѹс ачѣ де моарте џюнгіерѣ. Нѹ се поате тъгъдѹи, къ моартѣ са поате репеде аќѹфѹнда пе Гречіа ꙟн спъимꙟн-

www.dacoromanica.ro

тътоасъ анархіе ши върваріа че май денаинте; партизаній се вор лъпта ꙟнтре сине; попорꙋл чел сърак, ветез, дар пърѫсит ꙟнзъдар се ва лъпта ꙟмпротива клефтелор ши капитанилор. Ел симте фоарте бине ачѣа, че аꙋ пердꙋт кꙋ моартѣ лꙋй Каподистріас, пентрꙋ ачѣста атѫт ꙟнтристарѣ пентрꙋ аса пиере, кѫт ши тꙋрбарѣ асꙋпра ꙋчигашилор есте немърџинитъ. Ничй одинеоаре ꙋрџіа наꙋ аџꙋнс ꙟн Гречіа ла ꙋн асемине град, тоатъ цара саꙋ ꙟнармат. Кꙋ грекꙋ ва фи а съ пꙋтѣ фери де ꙟнтѫмплърй ꙟнгрꙋзитате, пригонирй де фамиліе, прадъ, ръзвоюл четъцънеск, кꙋ тоате къ саꙋ нꙋмит ꙋн гꙋверн провизоріꙋ, алкътꙋит де Колокотрони ши колети ши президꙋит де Авгꙋстин Каподистріас, фрате мезин ал ръпосатꙋлꙋй.

Ꙟщіинцъриле асꙋпра Гречіей дела Наꙋплин дин 9 окт: вестеск ꙋрмътоареле: фіюл лꙋй Петро-беꙋ де Майна, ал дойле ꙋчигъторꙋ ал президентꙋлꙋй Каподистріас саꙋ осѫндит ла моарте прин спѫнзꙋрътоаре, ѡсѫнда ꙟнсъ нꙋ ера ꙟнкъ пꙋсъ ꙟн лꙋкраре.

Ꙟн кꙋпринсꙋл Мореій домнѣ паче, дар лъкꙋиторій инсꙋлій Идра ꙋрма ꙟн дꙋшмъніе, ши ꙟмпротива гꙋвернꙋлꙋй челꙋй ноꙋ, ши ачій дела Сира се афла ꙟн асемине плекаре. Ꙟн Наꙋпліа се фъчѣ ѡ експедиціе ощенѣскъ де 1,500 оамений, каре прекꙋм се аꙋзѣ, аре съ фіе пентрꙋ Сира. Ꙋн вас Росіенеск, кариле, прекꙋм съ зиче, аꙋ фост адꙋс ꙋн миліон де рꙋбле пентрꙋ гꙋвернꙋл Гречіей, аꙋ депꙋс сꙋма ачѣста, пънъ ла аꙋдарѣ де ноꙋ инстрꙋкцій, ла резидентꙋл Росіенеск.

КРЪІА ЖМБЕЛОР СИЧИЛІЙ

Жꙋрналꙋл Кръіей Жмбелор Сичилій кꙋпринде ꙋрмътоариле: Ꙋн ноꙋ Вꙋлкан, ръсърит ꙟн маре деспре амѣзъ а Сичилій, ꙟнтре Щіака ши Пантеларіа, аꙋ ꙟмформат ѡ инсꙋлъ, пе карѣ М. С. Краюл ка пе ѡ а са пропріетате аꙋ нꙋмито Фердинандеа. Ꙋнеле Газете аꙋ ꙟнщіинцат къ гꙋвернꙋл Енглезѣ прин ꙋн вас де ръзбою ар фи кꙋпринс ачѣстъ инсꙋлъ. Ной сѫнтем ꙟмпꙋтерничицй а ꙟнщіинца, къ зичерѣ ачѣста есте нентемеетъ, ши пꙋтем ꙟнкрединца къ ничй Британичещій С. Мърирй ничй окърмꙋирей наꙋ венит ꙟн гѫнд, ка ѡ инсꙋлъ, карѣ прин ѡ екстраодинаре натꙋралъ ꙟнтѫмпларе аша апроапе де Сичиліа аꙋ ръсърит, съ поатъ фи а алтꙋа, де кѫт а Сичилій. Дар дꙋпъ ꙟнщіинцъриле челе май проаспете, Маре ши фꙋртꙋниле нꙋ тѫрзіꙋ вор кꙋрма чѣрта асꙋпра ачестꙋй понкт.

Статꙋриле Ꙋните де Норд-Америка

Жꙋрналꙋл де Нюіорк зиче: Челе май мꙋлте газете а Европій с'афлъ, прекꙋм ни се паре, ꙟн фоарте маре грешалъ, ꙟнщіинцѫнд, къ ши ꙟн Америка сар фи арътат Холера Асіатикъ, ши анꙋме ꙟн статꙋриле ꙋните, ꙋнде пънъ акꙋма нꙋ саꙋ арътат ничй ꙋн семн, ши нꙋмай кѫт саꙋ лꙋат тоате феритоариле мъсꙋрй деспре адꙋчерѣ Холерій дин Еꙋропа прин мижлокꙋл васелор. Ачесте ꙟнсе дꙋпъ кꙋ амърꙋнтꙋл черчетаре фъкꙋтъ де характирꙋл нꙋмитей епидемій, ꙟнкꙋрѫнд вор ꙟнчета, ка ꙋниле че сѫнт пре мърите.

ВАРІЕТЪЦЙ

Д. Лапіер, комендант васꙋлꙋй, пе кареле гꙋвернꙋл Фрацій аꙋ тримес спре а черчета вꙋлканꙋл (мꙋнтеле Фоко-върсътор), че де кꙋрѫнд аꙋ ръсърит дин фꙋндꙋл мърій Сичилій, саꙋ ꙟнсоцит ꙟн ачѣстъ експедиціе де ꙟмвъцатꙋл Д: Прево, ши де Д. Жолнвил Зꙋграв. Кълꙋторій аꙋ десвъркат пе инсꙋлъ ꙟн 13 окт: Инсꙋла есте ротꙋндъ ши алкътꙋитъ де матерій пꙋлвъроасе, кариле, къзѫнд дин исбꙋкнирѣ Вꙋлканꙋлꙋй, аꙋ ꙟмформат доꙋ мовилй, дин каре чѣ май ꙟналтъ есте кътръ норд (міезꙋл нопцей). Ꙟнтре ачесте се афлъ ꙋн шес кꙋ ꙋн кратер, (гꙋръ, де ꙋнде аꙋ ешит матеріа топитъ, че нꙋша ши піетре ꙟнфокате); акꙋма ꙟнсъ есте плин де ѡ апъ гълбиніе, фоарте калдъ, съратъ, ши кꙋ пꙋтоасъ аместекатъ. Ꙋн мирос пꙋтерник се ръспѫндеще дин кратер, дин кареле се ꙟналцъ нинчетат аꙋрй албй, ꙋне орй аместекацй де ꙋн фꙋм негрꙋ ши дес ꙟн ѡ колоанъ (стѫлп) де 300 палме ꙟналтъ. Апропієрѣ инсꙋлей есте сънътоасъ, дар апеле сѫнт фоарте де примеждіе. Цꙋрꙋл инсꙋлей есте ка де 700 пръжинй, пъмѫнтꙋл калдꙋрос, ка ши апа дин кратеръ, адекъ ꙟн фацъ де 68 граде (дакъ ар фи де 80 ар фи клокотитоаре).

Д. Лапіер сокотеще, къ неавѫнд инсꙋла ничй ѡ стѫнкъ де разъм, се ва акꙋфꙋнда іаръ, ши ва ръмѫне нꙋмай сꙋпт фаца апей. Аша дар спре сигꙋрипсирѣ плꙋтирей, де требꙋинцъ аꙋ фост, а се статорничи пе Хартъ локꙋл, ꙋнде се афлъ инсꙋла ачѣіа.

www.dacoromanica.ro